Ч. 202 (13.747). Львів, четвер 2. серпня 1934. Poсztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Югославія проти воєнних кроків Італії.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. Югославянське посольство в Берліні оголосило заяву про останні події в Австрії. Югославянський уряд запевняє в комунікаті, що на австрійсько - югославянськім кордоні не було ніяких подій. Дотепер прикордонна сторожа інтернувала 700 молодих австрійських утікачів на відтинку Маріко-Дравоград та відобрала від них 200 крісів, один скоростріл та кілька револьверів. Югославія слідкує уважливо за всіми рухами і всі станиці мають наказ зберегти спокій. Зроблено все, щоби запевнити безпеку кордону та вдержати добрі взаємини з Австрією.

Югославія стоїть на становищі, що події в Австрії мають виключно внутрішній характер. Тому поробила всі заходи, щоби не нарушити сусідських взаємин з Австрією. Югославянський уряд є тієї думки, що якби дуже ускладнилось австрійське питання, тоді єдиною та виключною інстанцією до вирішування тієї міжнародньої проблеми є Ліґа Націй. Всі інші заходи або інтервенції нарушували би мирові договори і могли би викликати небажані наслідки. Комунікат заперечує рішуче всі вигадані або перекручувані факти про ворожу поведінку югославянської влади до Австрії.

ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ ПІСЛЯ ЗАЯВИ ЮГОСЛАВІЇ.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. Комунікат югославянського посольства викликав у берлінських колах велике враження. Політичні кола в Берліні вважають комунікат пересторогою югославянського уряду під адресою Італії. У Берліні підкреслюють три моменти заяви: 1) відмежування югославянського уряду від чисто внутрішніх справ Австрії; 2) Ліґа Націй це єдиний компетентний чинник при вирішуванні австрійської проблеми; 3) та виразна пересторога для Риму, що всяку інтервенцію Югославія вважатиме нарушенням мирового договору. Наслідком того Югославія не обмежилась би до ролі обсерватора, коли згадує про дальші можливі наслідки тієї інтервенції.

2.000 ПОВСТАНЦІВ У ЮГОСЛАВІЇ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє, що до Югославії втікло 2.000 австрійських націонал-соціялістів.

ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Соціялдемократичні кола повідомляють, що колишнього канцлера Ренера арештували члени Гаймвери. В останніх днях поліція арештувала 3.000 соціял-демократів і комуністів. До концентраційного табору у Велерсдорф вислали 400 соціялістів.

ТАВШНІЦ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО БЕРЛІНА.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. З Відня повідомляють, що державний секретар при міністерстві закордонних справ Тавшніц вертається в найближчих днях до Берліна на своє становище австрійського посла.

КАНЦЛЄР ШУШНІҐ ПРИХИЛЬНИКОМ МОНАРХІЇ ГАБСБУРҐІВ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Преса пише, що призначення канцлером мін. Шушніґа дає запоруку енергійної акції нового австрійського уряду. Проти нового уряду не будуть так рівно виступати соціял-демократи, як проти давнішого уряду. Німецька преса запевняє, що Шушніґ є прихильником повороту Габсбурґів на австрійський престіл та рішучим ворогом націонал-соціялістів. В Австрії простануть впливи Гаймвери. Два визначні члени Гаймвери кн. Штаремберґ та Берґер обняли ресорт прилюдної безпеки та міністерства закордонних справ. Тому новий австрійський уряд, на думку німецької преси, веде Австрію у невідому будучину.

Канцлер Шушніґ має 37 років. Підчас світової війни воював на італійськім фронті, де попав у полон. В 1917 р. вибрано його до народньої ради, а в 1930 р. увійшов до уряду Буреша, як міністр справедливости. В уряді Дольфуса став міністром освіти і був його одним з найближчих приятелів. Шушніґ був вихованцем колишнього канцлера о. Зайпля. Віденська преса вважає призначення Шушніґа канцлером маніфестацією перед цілим світом і каже, що новий уряд буде продовжувати політику Дольфуса.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Уряд призначив ґен. Оберґеґена провідником воєнного суду, який судитиме змовників.

УБИВНИК ДОЛЬФУСА ПЕРЕД СУДОМ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Вчора почалася перед наглим військовим судом розправа проти вбивника канцлера Дольфуса, торговельного помічника Оттона Плянету та провідника змовників, електротехніка Франца Гольцвебера, за напад на палату канцлера. Обох підсудних обвинувачують за державну зраду, а Плянету за вбивство канцлера Дольфуса.

ПРОКУРАТОР ОБВИНУВАЧУЄ.

Прок. д-р Тупі виголосив такий акт обвинувачення проти обох підсудних: У середу, 25. липня ц. р. вполудне перед палату канцлера заїхав один особовий та 11 вантажних самоходів з націонал-соціялістами, перебраними за вояків. Особовий і 4 вантажні самоходи в'їхали на подвіря палати, розброїли сторожу та ввійшли до палати. Возьний Гелвічек побачивши крізь вікно напасників, хотів ратувати канцлера Дольфуса. Попросив канцлера піти за ним до архіву, а звідтіля легко вже втекти. Одначе змовники влалися до салі і канцлер не міг втікати. Один зі змовників стріляв двічі до канцлера, який заслонився обома руками. Канцлер жив ще кілька годин, хоча щойно за 20 хвилин по зраненню перевязали йому рани. Дольфус помер від упливу крови. В год. 7-ій вечором розброїли змовників та відобрали від них 69 револьверів, 21 баґнетів, 200 ладівниць та 1765 набоїв.

ВБИВНИК ПРИЗНАВСЯ ДО ВИНИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Вбивник Плянета признався, що стріляв двічі до канцлера Дольфуса тому, що його викинули з австрійського війська за приналежність до націонал-соціялістів. Плянета зізнав, що по стрілах запитав канцлера, чи він є ранений. Одержав від Дольфуса відповідь, що він не знає. Тоді Плянета візвав канцлера піднятися з долівки, але Дольфус відповів, що не може. Щойно тоді підсудний побачив кров і тому закликав розброєного сторожа перевязати рани. Свого вчинку жалує.

Провідник змовників Гольцвеґ заперечив свою вину. До палати ввійшов тому, що довідався про утворення нового уряду під проводом посла Рінтелена. Заявив, що мін. Фей підчас переговорів зі змовниками знав про поранення канцлера. Тому мін. Фей телефонував до міністерства краєвої оборони, що канцлер Дольфус бажає мирного поладнання справи зі змовниками. Крім того мін. Фей дав військове слово чести, що змовники вийдуть свобідні.

З черги зізнавали як свідки мін. Фей, Нойштедтер-Штірмер, Карвінський та інші. Мін. Фей зізнав, що не давав слова чести змовникам, що з палати канцлера вийдуть свобідно.

Перемиря зі змовниками заключив мін. Нойштедтер-Штірмер. На його думку, перемиря треба було додержати. Критичного дня в палаті канцлера всі урядовці та свідок Фей мусіли поводитися спокійно, бо побоювалися насильства.

Мін. Нойштедтер-Штірмер і Карвінський заявили, що перемиря зі змовниками заключили під умовиною звільнення членів уряду живими і здоровими. У противлежному випадку перемиря буде неважне.

Розправу перервали в год. 1.15 вночі до год. 9-ої рано. У вівторок зізнавав ще урядовець поліції Штайнберґер.

——о——

Застереження проти опіки.

ВОЄННИЙ ШУМ НА ЗАХОДІ І ВАЖЛИВІ ПОДІЇ НА СХОДІ.

Львів, 31. липня 1934.

На заході преса робить воєнний шум, який на шумі скінчиться. Не вважаючи на величезні алярмові наголовки, які мусять іти на рахунок ґазетних „референтів від сензацій", і на спеціяльну тенденцію заінтересованих держав викликати в Европі таку атмосферу, що в ній можна би легко, без нічийого спротиву, так обмурувати австрійську державну самостійність і так закріпити в середній Европі протинімецькі впливи, щоб Німеччина на добрих 10 літ не змогла в справі „аншлюсу" і пальцем кивнути, — війни напевне не буде. Не буде її нині, з приводу Австрії, бо 1) австрійська проблема це проблема передусім льокальна і має своє джерело у парадоксі тої статті версайського договору, яка примусила Австрію до державної окремішности, але не дала їй економічних підстав, 2) у міжнародньому житті австрійська проблема другорядна, бо міжнародні інтереси, які на ній перехрещуються, це не суперечні центральні проблеми даних суперницьких держав і з осередньою світовою проблемою (Дал. Сходу та Тихого океану) австр. проблема не стоїть у ніякому звязку і 3) нема взагалі демаркаційної лінії, що поділила би Европу в австрійській справі на два ворожі табори, нема взагалі противників, які особливо в нинішньому міжнародньому менті хотіли би признатися до взаємно ворожих позицій. Тому, повторяємо, весь воєнний шум шумом скінчиться і минеться як один з голосних епізодів у затяжній німецькій кампанії за „аншлюс", за злуку двох країн одного народу.

Але той австрійський воєнний шум, віденська революта, трагічна смерть Дольфуса та італійська військово-дипльоматична метушливість — усунули в очах широкої читаючої публики деякі справді важливі події на задній плян. Що більше, майже зовсім неспостережними минулися ті події, дарма, що своїм міжнароднім значінням вони далеко глибші, від австрійської історії, бо є безпосередньою ланкою у великій грі, що йде нині у світі довкола згаданої осередньої світової проблеми.

Такою важливою подією, на яку широка европейська публика майже не звернула уваги, це подорож міністра Бека до балтійських держав. У мин. тижні їздив польський міністер до столиць Латвії й Естонії. Урочисте приймання, бенкети, заяви приязни і т. д., себто всі ті зовнішні акцесорії, які невідлучно супроводять у-

сякі подібні офіціяльні подорожі. Але поза тією офіціяльщиною скривається дуже поважний зміст, і навіть з трафаретних офіціяльних заяв можна виміркувати, що ця подорож не була лише актом сусідньої куртуазії. Колиж шукати за коментарями, в яких можна добачити прозору інспірацію відповідальних чинників, то вже зовсім недвозначно вилазить шило з мішка.

Річ іде про останній маневр французької дипльоматії, який став голосний з нагоди подорожі мін. Барту до Льондону. Це — т. зв. східне Льокарно, проект пакту, який обхоплював би Польщу, Совіти і балтійські держави, а може й Німеччину, колиб вона схотіла до нього прилучитися, та який „гарантував би" незайманість нинішніх державних кордонів тих держав: формальну гарантію давала би Франція, як посередник і протектор, а моральну Англія і Італія, як держави, що „доброзичливо" згори до того проекту поставились, ба навіть в його обороні заанґажували свою дипльоматію. Очевидно, що французька гра тут аж надто прозора: закріпити ще дужче свої впливи у Польщі та над Балтиком та передусім ще дужче невтралізувати німецькі надбалтійські впливи і — зміцнити на Сході Европи позицію протинімецьких Совтів. Совіти теж мали би з того пакту найбільшу і безпосередню користь, бо Франція зобовязалась би в ньому виразно — дбати за незайманість західних совітських кордонів і пильнувати „льояльности" балтійських держав, які для Совітів є завжди „інтервенційною випадовою брамою". Таким робом проектований балтійський пакт стояв би в безпосередньому звязку з франко-совітським військово-політичним союзом, за ціну петрифікації совітської влади на Сході запевнював би надалі французьку гегемонію на Заході та остаточно піддавав би під „протекцію" Франції Польщу і надбалтійські малі держави, — на які Франція глядить, як на німий предмет своєї протинімецької політики.

Річ ясна, що Німеччина відразу гостро протиставилась тому „благородному" і „пацифістичному" французькому проектові, який мир Европи розглядає крізь призму французької збройної сили та французького капіталізму, що найшли собі тепер союзника у „пролетарській" червоній армії. Становище Польщі було спершу дуже обережне, стримане і гейби невтральне. Аж після повороту мін. Бека з Риги і Таллїна те становище стає цілком недвозначне: у дипльоматичній мові це зветься, що Польща „має час", „мусить докладно справу розглянути і надуматися", „не має потреби спішитися". Чемна, але справді недвозначна відповідь, яка у політичній практиці значить: ще один самостійний виступ польської дипльоматії, що перекреслює надії дипльоматії французької, і похоронення балтійського пакту.

У „Газеті Польскій" з 29. липня ц. р. появилася на 1-ій сторінці велика стаття курсивою п. н. „Не палиться". Вся та стаття, її тон і зміст, надзвичайно характеристична для нинішніх польсько-французьких відносин. Ось кілька цитатів з неї: „...Польща і балтійські держави можуть нині розглядати проблему безпеки не кваплючись нервово до швидких постанов. Зате цілком дивоглядно виглядає на тлі того спокою схвилювання наших приятелів на Заході, які доконче **на свій спосіб** (підкреслення оригіналу — Прим. Ред.) хотять нам запевнювати безпеку саме тепер, коли вона викликує багато менше страху ніж нпр. перед десяти роками — у добі льокарненських пактів, коли залишено Польщу у кліщах Рапаля, а істнуванням інших балтійських держав взагалі ніхто не турбувався. ...Не можемо зрозуміти, чому наші західні приятелі з такою безцеремонною влізливістю (!) жадають від нас швидких і негайних постанов... Звідки та подиву гідна поквапність полагоджувати ці справи **за них** (за балт. держави — Прим. Ред.) з ласкавим залишенням їм **дорадчого голосу** і то майже в ультимативнім терміні... Не находимо причин до поспіху в нинішній ситуації... Державам нашого району... у справах, які їх у першу чергу і безпосередньо торкаються, **належить рішаючий голос...**"

Здається, що більш виразної прилюдної відмови годі вимагати. Авторитетну силу тій відмові дають комунікати та півофіціяльні заяви естонського і латиського міністерства закордонних справ, які підкреслюють найтіснішу закордонно-політичну співпрацю обох тих держав і повну згідливість їх нинішньої політики на Сході Европи з політикою Польщі. Коли пригадаємо їх ситуацію, майже анальогічну до ситуації Польщі (поміж Німеччиною і Совітами), можна цим заявам вірити. Так само вірогідною є заява, що балтійські держави бажають собі найтіснішої співпраці з Литвою, а останні заходи довести до польсько-литовського порозуміння стоять безумовно у звязку зі зміцненням польських впливів над Балтиком.

Тим болючішою для Франції є відмова Польщі приложити руку до діла, яке має на увазі не польські, а французькі інтереси. Колись „східнє Льокарно" було мрією польської дипльоматії, але тоді вона мусіла задовольнитися лише „західним Льокарном", яке гарантувало границі — Франції. Нині Польща того Льокарна не потрібує: його ролю найкраще виконує 10-літний пакт з Німеччиною, а що торкається Росії, то Росія сама тремтить за власні границі. Зрештою — міністер Бек мабуть переконав керманичів малих балтійських держав що після кожного кроку в сторону Німеччини — треба поступитися і в сторону Совітів: і тому безпосередньо після виїзду мін. Бека з Таліна — подався до Москви естонський міністр закордонних прав Сельяма, якого там урочисто витали і який не щадив слів про приязне становище балтійських держав супроти Совітів... Тільки дивним дивом, совітська преса не вважаючи на польсько-совітський пакт неагресії і на пакт 9-ти і на всі маніфестації польсько-совітської миролюбности, — не всилі скрити свого поденервування і щораз частіше забуває про потребу зберігати сальоновий тон у статтях на польські теми! Атаки на Польщу у совітській пресі множаться, — разом із щораз новим „розчаруванням" преси французької...

У світлі тих подій видніє найвиразніше **фіяско подорожі мін. Барту до Варшави.** Правильним показується те, що ми свого часу з приводу тої подорожі писали: що мінкі маніфестації польсько-французької приязни не зможуть змінити бігу подій, які розвиваються згідно з **розбіжними** інтересами обох тих держав. У світлі нинішньої нової болючої поразки французької дипльоматії зрозумілим є теж становище дипльоматій англьо-італійської: вони безумовно згори знали, що зі „східного Льокарна" нічого не вийде, що весь французький проект зовсім нереальний, бо не хочуть його безпосередньо зацікавлені держави. І саме тому Англія і Італія так гладко „згодилися" на французький проект, ба навіть „інтервеніювали" у Берліні і Варшаві у його користь. Бо що шкодить бути чемним супроти недавнього военного союзника, який хоче зберігти свою всевладу, що її давно втратив?!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1934.

ВІКТОР РАКОШІ

Татарський сос.

Михайло Пашка, кошикарський підприємець, мав дім, жінку, доньку і фрак. На самому початку не мав нічого. Спершу прийшла жінка, потім дім, потім донька, накінець фрак.

Усе як має бути — аж до фрака. Бо чейже фрака не потребує навіть найбагатший кошикар.

Одного дня Пашка покинув кошикарство і вступив на поле громадської діяльности. А у громадській діяльності у Мадярщині той тільки має пошану, хто має фрак.

Громадська діяльність Пашки полягала в тому, що він вів балачки на політичні теми у пиварнях і каварнях і ходив на віча та до клюбів, де збиралась опозиція. При цих балачках він попадав у таку лють, що обем його тіла в трівожно-широкими лініями троха зменшився.

Якби він був пристав до консервативної партії, то давно вже вмер би від удару серця, але в ролі невдоволеного опозиціоніста втішався якнайкращим здоровлям. І так поволі дійшов він до пересвідчення, що мусить мати фрак; з мотивів політичних.

Отже коли прийшли його іменини, він зробив собі несподіванку — купив собі фрак. Чудовий, на шовку, такого крою і вигляду, що в Европі ледви хто, крім уельського принца, міг би мати кращий. Кравець розставався з цим твором мистецтва зі сльозами в очах. Він може вже тепер спокійно вмерти — казав він до Пашки — бо такого другого мистецького твору не зможе сотворити.

Пашка вбрав уперше свій фрак у той день, коли відкривали памятник одному опозиційному матадорові і після свята мав бути бенкет. Він хвилювався як дівчина, що вбирає свою першу балеву сукню.

Тепер слівце про татарський сос. Цей сос є невідлільною частиною всіх бенкетів, в яких люди беруть участь від колиски до могили, на просторі від Карпат до Верешуйфалю. Загальний погляд такий, що цим сосом поливають рибу але звичайно теж гостя.

Риб є безліч. А проте фантазія кухарів не вміла винайти нічого такого, що могло би піднести смак риб. Вони подалиб нам у татарському сосі кита так само як подають пструги... Хоча і рибам і гостям сос цей уже давно обрид. Щож? риба мовчить як гріб, а гість як риба.

І так татарський сос супроводить нас до гробу. І буде супроводити так наші діти та внуки. На охололій землі останній ескімос на рівнику заїдатиме останній кусень останнього тюленя, мачаючи його в татарському сосі...

Після цього короткого вступу ніхто не буде дивуватись, що одна страва на згаданім бенкеті називалась так: „Пструги в татарському сосі".

Випадок хотів, що Михайло Пашка сидів ліворуч мене. Кельнер почав обносити полумиски від одного добродія, якого голова нагадувала багатовимірну булочку до кави і врешті підійшов із рибою в сосі до мене.

Пашка був несупокійний. Він крикнув до кельнера.

— Коли ви охляпаете мені сосом фрак, то будьте приготовані на судовий процес!

— Слухаю, пане добродію! — відповів молодець чемно і то так, що не можна було зрозуміти, чи він хоче облити фрак чи ні.

Після цього підійшов до мене. Я взяв пструга, але без сосу. Я вже давно визволився від тої рабської звички: їсти татарський сос. Кельнер поглянув на мене, потім на сос і хляпнув моєю порцією на Михайла Пашку. Сос розлився по ньому і скапував. Я ніколи ще не бачив, щоб хтось щось облив з таким мистецтвом.

Підчас катастрофи Пашка сидів зовсім тихо і непорушно. Смертельно блідий кельнер подався взад. Тоді Пашка звернувся до мене і сказав до мене з блаженною усмішкою:

— Маю враження, що я якось щасливо оминув татарського сосу. Моя погроза зробила своє.

— Якто? ви нічого не запримітили? — спитав я здивований.

— Що такого?!

— Чоловіче! таж ви виглядаєте звідси як татарський хан!

— Як, що?.. про що ви говорите?!

— Про те, що ви плаваєте в сосі по шию.

— Не... мож... ливо... — ледви витикав він і щойно тоді переконався, що кажу правду.

З похмурим обличчям почав Пашка говорити сам до себе:

— Чи встати? чи сидіти і не рухатись? Коли встану, сос потече на штани і вони теж пропадуть. А не ворухнусь то сос висохне на моїм фраку і не буде можна його зішкрябати... Але штанів маю багато, а фрак маю тільки одинодиніський... Мушу встати...

Чіпився стола і встав поволі та святочно. Усі глянули на нього здивовані. Чого Пашка може хотіти, коли ще ніхто досі не промовляв?

Тимчасом сос спливав із фрака як течійка маленького потічка і на кріслі творилось озеро.

Тоді прийшла мені діявольська думка.

— Тихо! Пашка говорить! — крикнув я з цілого горла.

Кошикар упав переляканий на крісло. Озерце бризнуло на всі боки. Я теж розплився в татарському сосі і деякі мої сусіди теж. Кожний мав свій татарський бік. Усе загуло. Хотіли Пашку викинути за двері.

Тільки я кричав далі:

— Тихо! Пашка говорить!

Нарешті він знову встав:

— „Я дуже зворушений... але на загальне бажання... хоча я і не промовець... але тому, що я весь у татарському сосі..."

Саля залунала реготом і оплесками. Пашка вклонився. Цього вечора він промовляв іще тричі.

Так почалась його карієра промовця і діяча.

Переклав зі.

З польської преси.

Знищити українські школи та перекинути на батьків кошти судових процесів.

До таких висновків доходить „Редута", львівський орган польських військовиків, у статті п. н. „З корінням вирвати зло" (ч. 4 з 29. 7. н. р.). З приводу вбивства дир. І. Бабія пише автор статті м. і. таке:

„Українська молодь не може бути виховувана в окремих школах. Вона мусить заійти до польських шкіл... Крім того адміністрація у Східній Галичині (Малопольщі) повинна находитись в одній руці, а не бути поділеною на три окремі малі держави, які мають власні методи займати становище до тих чи інших проявів. Також хтось мусить відповідати за вчинки тієї молоді. Коли ціле громадянство не всилі протиділати, то відповідальність мусить взяти на себе родина, батько боєвика. Коли карати 20- чи 18-літнього хлопця вязницею або смертю, то це не викликує ніякого страху ані не є відстрашаючим прикладом для інших: навпаки, „герої" ростуть. Колиж за сина відповідати буде батько, якому забереться маєток на покриття судових коштів або у користь пошкодованих, тоді український селянин вибє з голови сина революційні вигадки, та й сам син, що жертвує себе для „ідеї", не схоче наражувати батька. Щось таке треба вирішити і перевести в життя... Зло треба вирвати з корінням, — операція болюча, але успішна.

Автор додає, що такі думки насунули йому останні акти терору ОУН.

Залишаємо на боці самі ті „проекти", які всупереч надіям їх автора проблеми напевне не розвязали би і зла не усунулиб. Автор забуває напр., що вже тепер ОУН послуговується при виконуванні актів терору здебільша молодими, зовсім бідними ремісниками та спролетаризованою сільською молодю, так, що маєткова відповідальність батьків булаб зовсім ілюзорична. Забуває теж, що перекинення відповідальности на батьків є теж одною з форм „кругової поруки", таксамо безпідставною, бо трагедією батьків не лише українських, у Галичині, але в цілім світі є те, що їхні діти виломлюються зпід їх впливу. Таксамо не розвязує проблеми, лише, навпаки, її безконечно більше заплутує, ліквідація українського шкільництва: адже з самої історії польської школи автор може пригадати собі, що чужомовна школа не вплинає у масі на психіку молоді у тому напрямку, як цього хоче автор.

Але річ не в отих міркуваннях принагідного автора одної статті. Річ у тім, що взагалі такі акти терору, які мали в останньому часі місце, наводять поляків на подібні думки, підсувають їм ідеї, яких сутній зміст — це матеріяльне і культурне знищення українського населення. І тут головна суть **практичної** вартости діяльности ОУН.

Розбуджують совість між американцями.

Нюйорк, 15. липня 1934.

„Як довго, Господи?" — питає в редакційній статті англіканський **„Американський Церковний Місячник"** — у виданні за липень, буде світ толерувати те, що діється в Радянщині? А що там діється, подає в окремій статті п. н. „Сталінова нова безклясова суспільність", що її написав один російський церковний достойник, але редакція не хоче його імени оголосити „зі зрозумілих причин", як пишеться у згаданій редакційній статті. А зміст надісланої статті такий:

Щоби зрозуміти, як виглядає Сталінова безклясова суспільність, треба пригадати **події з рр. 1929—1933.** В р. 1929-30 була страшна зима, яка дошкулила навіть і західній Европі. А саме серед того страшного морозу почали прибувати в північні сторони Совітів, **між Архангельськом і Вологдою,** цілі десятки залізничних вагонів для худоби. Вони прибували звичайно нічю і з них виходили мужчини, жінки та діти серед стогонів та плачів. Військо окружувало їх відразу й „успокоювало". Це були „кулаки" з України та Кавказу. Але це не були переселенці з родинами, а навпаки — рідня порозривана окремо. Одних гнали в одні сторони, других в інші. Вони вже ніколи не зійшлися. Подорож у вагонах тревала **від 6 до 8 тижнів,** навіть без світла, а вже нема що й згадувати про харчі або спання. Можна було огрівати вози гнилим деревом, але дим гриз в очі і подорожні мусіли перестати палити. Отже холодно було у возах, як і на дворі. Кинулась **зараза тифу,** люди гинули буквально як мухи, замерзлі тіла викидано з вагонів на двір і поїзд їхав дальше. В такому стані прибували поїзди з рештками людей від січня до травня. На стації у Вологді переводили їх **до вязниці,** а звідси до рубання лісів у мочаристих замерзлих околицях. Незабаром почали писати газети, що до північних міст, отже Архангельська й Вологди, транспортують збіже, але його нема де подіти. Тому треба було замикати церкви і переміняти на магазини. З іконостасів поробили якісь галерії. Коли вже „збіже прийшло", маса людей почала облягати церкви. Їх впустили до середини і казали драпатись на галерії чи горішні поверхи. **Дошки ломились і люди вбивалися.** Не було місць для природних вигод, будинки перемінились у гнійні. Знову кинулась пошесть тифу, а вже й так виснажені постаті, подібні до людей, почали гинути сотками. Їх замерзлі тіла виволікали гаками. Опісля лікарі казали, що це справжнє чудо, що пошесть не видусила цілого міста.

В той спосіб закпила собі ОГПУ з тих нещасливих „кольоністів", яких везли на північ буцімто на поселення у плодовитих околицях. **Тисячі їх гинули в поїздах, тисячі вже в містах по тих церквах!** Харчів не було, а як хто яким чудом звідкись дістав якийсь клунок з харчами, то робили ревізію „за схованим золотом" і не лиш харчі відбирали, але ще й людей карали. Хто не сховався в середині церковного будинку, боячися смерти від зараженого воздуха, той наражував себе на небезпеку нападу вовків, які ночами вдиралися до міста.

За три роки перевезли з України на північ яких **600.000 отих „кулаків"-богачів.** Половина з них згинула при вирубі лісів. Інших посадили як кольоністів на пустій землі, не даючи навіть зерна на засів. Росла хопта і ту хопту їли люди — ні, **не люди, тіни з людей.** Тікали і тікають звідти, хоч кожному грозить смерть, коли зловлять. Та все одно вмерти! А хто лишився в живих, перемінився в напів божевільне сотворіння, яке ходить і виспівує: „Ми вже не побачимо нашої батьківщини, України!"

Що станеться з тими „кольоністами?"— питає автор. — Очевидно — відповідає — **вони повмирають до одного.** Коли ви пливете якоюсь північною рікою, можете на берегах бачити тисячу малих хрестів. У місцевості Великий Острог ціле цвинтарище хрестів. Думаєте може, що це побоєвище? — Ні, це лежать спокійно, вільні від журби, **кольоністи з України.** Вони вже ніколи не побачать рідної землі. Лише цікавить вас те, хто то поставив на тих могилах маленькі одноманітні хрести?

„Осьтак виглядає нова соціялістична суспільність у Совітах" — кінчить автор свою статтю у згаданім місячнику.

С. Демидчук.

Про всякі морочливі речі.

Прага, у липні 1934.

ЧЕХОВ І ТЯЖКА ТЕМА.

Дивуюсь „крайне", Пане редакторе, що Ви згодились, аби написав для Вас статтю з приводу... Навіть не хочу сказати з приводу чого, бо напевне знаю, що на тім буде кінець, — ніхто й слова далі не прочитає... Не розкусили Ви нашого брата, читача, — чи що? Ще у „добрі, старі часи" російські критики скаржились, що, мовляв „пісатель попісиваєт, а чітатель почітиваєт", — „почітиваєт", але більше не реагує. Тепер читач не такий наївний, — він просто не читає того, що йому не подобається, та й годі, — навіть у той бік не дивиться... Та й крім того: мало Вам статтей про „Просвіту", про „Рідну Школу", про „Добру Школу", що хочеться Вам іще про одну шк... Тьфу, трохи не зрадив себе! Та й іще раз крім того: що цікавого можна написати у нас про школу?

У російського письменника Чехова, в якомусь оповіданні, один герой-професор. Називається Іполіт Іполітович, але його дражнили — Митрополіт Митрополітович. Так отсей Митрополіт Митрополітович був відомий тим, що завжди, коли повертався йому язик у роті, то висловлював лише загально відомі „правди". Нпр., він казав: „літом буває горяче, а зимою холодно", „коні їдять сіно", „Волга вливається у Каспійське море". Отак і з нашими статтями про школи та всяку іншу освіту. Тут як не розписуй, — а читач — бестія — уже наперед знає: пишеться — „Просвіта", а вимовляється „санація", друкується „Рідна Школа", а в дійсності — „вся коляда нам". Кажете, щоби Вам з приводу нашої школи, себто Подєбрадської Академії, з нагоди 12-літнього її істнування статтю написати!

СКІЛЬКИ СТУПЕНІВ МАЄ ОДНА АКАДЕМІЯ.

Трудне це діло і головно невдячне! Ну й відсвяткували, кому то було цікаво! І виклад вислухали, і то прецікавий виклад! Ви уявіть собі, таку, Подєбрадську Академію, як відомо, вже кілька років намагаються ліквідувати, бо не можуть, справді, чужі люди, безконечно утримувати непотрібну їм школу: на свої не вистачає грошей. І, дійсно, Академія вже не має нових вписів, а старі студенти покінчили. Отже, скільки студентів має Академія нині? Пересічний український громадянин відповість: ніодного. А я їм відповім: Ви грубо помиляєтесь, — має 300 студентів, — і то не фіктивних, а фактичних, що вчаться, платять гроші, складають іспити і т. д. Ручуся, що 95 проц. наших громадян і патріотів не уявляють собі, як це сталось. Вони зовсім не знають тої тихої, але впертої, завзятої боротьби, яку зводить ця українська школа за своє істнування. Вони цілком не помітили, як ця школа, зберігаючи себе, як живий організм, перейшла на рейки позаочного навчання і обернула нині у Високий Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання і як стала вона з Подєбрадської Академії високою школою цілого світового українства, бо нині, справді, студіюють в ній українці із ріжних держав.

СТУДЕНТИ З УСІХ КРАЇН.

Підчас отсього скромного святкування, Секретаріят УТГІ улаштував маленьку виставу своєї праці: між іншим, виставив коверти з марками, які дістає від своїх слухачів. Тож яких там тільки країн та держав нема: тут тобі не лише українські землі, але й уся Европа, і Америка і Азія. Досить Вам, що якийсь земляк аж з Гонг-Конга записався студентом на курс оброблення шкіри! І нічого: — пише, що точно дістає лекції, а професор точно дістає його вправи. Дивується й сам собі не вірить, що живучи десь на краю світа, серед китайців та інших жовтошкірих, може бути студентом української школи і діставати пояснення від українських професорів! А оце інший чоловяга десь аж із аргентинської провінції: як напише, бувало, листа до УТГІ, то тут ми цілий тиждень читаємо — нічого розібрати не можемо: доторго, бідняка, мову перемішав. Але тепер уже зовсім інша картина: записався на курси українознавства, почав читати українські книжки, листуватись і вже віднайшов себе. Словом, показалося, що для нашої розкиданої та розпорошеної

шеної Нації і така школа саме дуже потрібна: вона стала так ніби культурним національним центром

ЩО ЗНАЄМО ПРО СВОЇ СПРАВИ.

Так ось такий зміст отого дуже цікавого викладу. — Неодмінно — кажу я авторові, — вишліть його до „Діла", — нехай надрукують. А він скептик такий та песиміст: Та ні, каже, посилати не буду. Хто з нас тим цікавиться? А сам найбільше працює та інших професорів підтягає. Так — щось ніби Гітлер від всеукраїнського позаочного навчання!

Отож єдину маємо втіху з того, що й іншими школами та поважними річами у нас не цікавляться. Ось, нпр., візьмемо Український Університет у Празі. Існує він уже 12 літ. Українське громадянство, як відомо, мріє про свій університет і бореться за нього 50 літ. А спитайте навіть найзавзятіших „боротьбистів", які факультети є на цьому єдиному українському університеті, — бігме не скажуть! Або ось вам ще: Зібрались тут недавно за пивом добрі люди й три години спирали: чи Духовна Академія у Львові це висока школа чи це — семинарія.

При такім „підході" хіба комусь цікаво буде довідатись, що, наприклад, оцей наш Технично-Господарський Інститут за два останні роки обернувся у надавичайно важливу кузню українського духа. Ви спитаєте, як саме і чому? — А тому, що цей Інститут — позаочний і мусить писати й видавати для своїх слухачів виклади. А з цих викладів уже набралось непомітно яких чотирьох десятків великих і цінних книжок. Великих і цінних, але мало кому, поза слухачами, цікавих, бо це — політична економія, теорія статистики, комерційна аритметика, цивільне право, політичне право, товарознавство і т. д. Себто ті книжки, які вимагають високої дозрілости, які дають нації право на місце серед культурних народів світу, але які „широкому громадянству" безпосередньо непотрібні, так само, як десять томів хемії Чеховського, московського професора...

(Докінчення буде.)

Ревізії й арештування в Бережанщині.

Дня 7. VII. ц. р. арештували були в Шибаливі п. Остапа Барана, абс. мед. з Раю. По переслуханні випустили його слідуючого дня на волю. Дня 12. VII. ц. р. у звязку з викриттям актів саботажу в с. Лісниках перевела поліція кількагодинні ревізії у таких осіб: Степана Демчишина, Івана Япишина й Івана Шопяка. Окрім цього придержала двох нічних вартівників, яких по списанні протоколу звільнила. Дня 15. VII. ц. р. арештували в Бережанах двох студентів краківського університету: Ілька Білинського й Остапа Смулку. Першого відставили до слідчої вязниці, другого звільнили. Причина арештування невідома. У звязку з розвязанням жидівської комуністичної партії ОЖПП. арештували дня 16. VII. ц. р. в Бережанах кільканацятьох жидів, членів тої партії.

—о—

Українці на Далекому Сході.

УКРАЇНСЬКИЙ РАДІО-ВЕЧІР.

В четвер 26. липня редакція часопису „Маньджурський Вісник" влаштувала від 8. до 9. год. вечором радіо-вечір з харбінської радіостанції на хвилі 450 метрів.

ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК.

Від кількох тижнів відбуваються в Харбіні проби драматичного гуртка, що тут недавно заснувався. Організатори гуртка поставили собі завдання зібрати молодші сили, головно серед української молоді, та вивчити з нею ряд пєс, які ще не ставилися на місцевій сцені, або які були дуже давно. Гурток має надію, що Управа УНДому закінчить устаткування сцени, в цьому гарному будинку, і восени вже почнуться регулярні українські вистави

ЗАХОДИ БІЛЯ ШКОЛИ.

Комітет українських організацій, що заходився біля відчинення у м. Харбіні української школи для дітей, жваво працює, ведучи відповідну агітацію серед батьків та готуючись до заснування рідної школи. Комітет видав відозву до місцевого українського населення, що була всюди по місті розліплена в українській та російській мові.

БІБЛІОТЕКА-ЧИТАЛЬНЯ

У найближчому часі відчинять після довгої перерви бібліотеку-читальню української кольонії при УНДомі. Бібліотека буде розпоряджати крім великого числа добірних книжок також великим числом українських газет та журналів.

КАЛЄНДАР „МАНЬДЖУРСЬКОГО ВІСНИКА".

На 1935 р. Українська Видавнича Спілка, що видає „Маньдж. Вісник", має на меті видати український календар, в якому будуть зазначені всі церковні та національні свята. Календар матиме теж цікавий текст на всі місяці.

КНИЖКА ПРО ЗЕЛЕНУ УКРАЇНУ.

Цими днями вийде з друку невелика книжка московською мовою про Зелену Україну редактора „Маньдж. Вісника" Івана Світа під назвою „Украинский Дальний Восток", з багатьма малюнками. Ціна книжки 20 центів гобі, для закордону 10 ам. центів з пересилкою. — Вже готовий до друку та в осени почнеться друкувати твір Івана Світа під назвою „Проблема Зеленої України", що має 20 розділів, багато малюнків та більш як 400 сторінок тексту. Книжка повинна вийти з друку до 1935 року.

У СПІЛЦІ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ.

Спілка Українських Емігрантів у Маньджу-Ті-Го вирішила заснувати при Українськім Національнім Домі у Харбіні постійний притулок для українських біженців, що часто сюди дістаються з московсько-большевицького пекла на Приморщині та Амурщині та відчинила юридичну безплатну допомогу.

Спілка Українських Емігрантів вже від кількох місяців старається зорганізувати українців, що перебувають поза Харбіном на лінії залізниці та в інших місцях. Перші кроки для цього вже пороблено й у найближчому часі будуть зорганізовані філії СУЕ в ріжних місцевостях.

ДІТОЧИЙ САДОК.

31. липня ц. р. у УНД. буде відчинений заходами Жіночого Гуртка Філії Т-ва „Просвіта" діточий садок.

Ширіть наш часопис!

Слідство над співпрацею американських комуністів з московським інтернаціоналом.

НЮ ЙОРК, 13. липня (Вл. кор.) — Конґресова комісія для ведення слідства над „неамериканськими течіями", перевівши переслухання в Ню Йорку над діяльністю гітлеристів, перейшла до слідства над затіями комуністів. Від секретаря комуністичної партії Америки, Бровдера, довідалась комісія, що американські комуністи слідкують за політичним напрямком московського інтернаціоналу і намагаються вводити в життя постанови конґресу тогож інтернаціоналу. На запит конґресмена МкКормика, чи дістають з Москви інструкції, відповів Бровдер, що ні, але політика комуністів є одноцільна в Москві і в Америці. — Арчибольд Стівенсон, дорадник Національної Громадянської Федерації, сказав при слідстві, що американські комуністи ведуть дальше свою пропаґанду і розвивають діяльність за вказівками з Москви, хоч комісар Літвінов зложив приречення, що перестане вести всяку пропаґанду в Америці після признання Совітів Америкою. Він сказав також, що діяльність комуністів прямує до повалення насильно істнуючого суспільного ладу і їх тактика не змінилася нічому після виїзду Літвінова в грудні мин. року. — Конґресова комісія має ще розслідити діяльність фашистів в Америці, а опісля переїде на переслухання на побереже Тихого Океану, де саме тепер страйк докових робітників прибрав гострі форми — як загально думають — під впливом большевицьких затій.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1934.

о. СТЕПАН КОВАЛІВ. 5)

ПРО ДУХІВ.

(Докінчення.)

ЗА ЩО ВВАЖАЄ СЕБЕ СПІРИТИЗМ.

Спіритизм подає себе за нову релігію, покликану до стоплення в одно всіх релігійних вір. Він твердить, що вяжеться безпосередньо з обявленням християнським та що продовжує Христове діло.

Чимало людей практикувало спіритизм в Америці, в Німеччині, у Франції і в цілій Европі, але більшість шукала в ньому радше заспокоєння пустої цікавости, ніж якоїсь нової релігії. Кількох матеріялістів навернулося до спіритуалізму, а деякі визначні учені, як хемік Крукс і астроном Цельнер досліджували більшість згаданих явищ.

ПОГЛЯДИ ВЧЕНИХ.

Першорядні учені, люди безперечно доброї волі, ствердили, що згадані повище рухи не можна пояснити самими тільки силами, які в даних умовинах входили в гру. Відповіди духів виказували нераз знання, що перевищало знання осіб присутних на спірітистичнім засіданні і відомости, яких жадна з тих осіб не мала. Признаємо, що до спірітистичних продукцій конечним є якийсь медій, що медій цей мучиться, коли дає ці відповіди так само, начеб його власний дух працював, що медіюмічні його здібности розвиваються в міру медіюмічних практик, і то так, що здібности ці мають часто обмежену тільки сферу ділання; отже якийсь медій може діставати відповіди тільки в даним якімсь стилю і в даним якімсь крузі гадок, але все те ще не вистарчає, щоби відповіди, які дістаємо через медій, можна було приписувати природним його здібностям. З того, здається, тільки виходить, що дух, котрий обявляється, послугується медієм як знаряддям, та що деякі особи є податливіші на його вплив, ніж інші. З того виходить теж, що в цих дивних явищах не є без деякого значіння природні причини, але неменше є правдою, що вони самі не є в силі цих явищ викликати. Для пояснення тих дивно докладних відповідей духів, про речі медіям цілковито незнані, треба сказати, що спіритизм уводить своїх однодумців у звязки з невідомими силами, які звемо духами.

ДВА РОДИ ДУХІВ.

Спірітисти повідають нам, що є це духи правдомовні, мудрі, добрі. Але який маємо доказ на їх правдомовність і доброту? Дух брехні може знечева перекинутися в духа найліпшого, може послугуватися його підписом, без ніякого від доброго духа протесту, без ніякого знаку, на підставі якого можна було би пізнати підступ і ошуку. Чомуж нанар дух, котрий подає себе за духа доброго, не міг би бути тим самим духом, який пізніше торочить такі небилиці, що можна його брати тільки за брехуна. З другого боку доказ сіпокриаі всіх обговорюваних тут духів добачуємо в змаганнях і суперечностях спіритистичної доктрини. Доктрина ця подає себе за продовження християнізму, то знову бажає виключити з нього всі таїнства і пояснювати Христову науку у раціоналістичнім значінні. Але чи такому розясненню Христової науки не противляться виразні тексти Євангелія?

Зрештою, якщо спіритизм хоче доповнити християнізм, повинен принести кращі овочі, ніж та релігія, на місці якої себе ставить. Отже нехай покаже нам своїх святих, які заступили би такого св. Василія Великого, св. Йосафата і тих всіх, що розуміли Євангеліє так, як його розуміє католицька Церква.

Вкінці сам спосіб, в який доконуються спіритистичні явища, при помочі столиків, при помочі медіїв, при помочі вистав, що радше викликають цікавість, ніж морально і релігійно настроюють, небезпека, на яку виставлені ті, що входять у зносини з тими духами, небезпека самими спіритистами признана, — все є аж надто ясно доказує, що спіритизм є ділом духів злих й неправдомовних.

—о—

Розвиток кооперації в Чехословаччині.

Як працює Центральний Союз сільсько-господарських кооператив у Празі.

Щойно виданий 37-ий річник Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі незвичайно цікавий. В ньому поза даними щодо діяльности вище згаданого, найбільшого кооперативного союзу Чехословаччини є також вістки про зріст кооперації в чсл. републиці взагалі. На 1. січня 1934 року в Чехословаччині функціонувало 17.583 кооперативи (проти 17.488 у попередньому році). Між цими кооперативами було:

1) Кредитових: системи Кампеліка (Райфайзена)	5.630
системи Шульце-Деліча	2.186
2) Сільсько-господарських	5.490
3) Споживчих	1.641
4) Ремісничих і робітничих	1.461
5) Будівельних	1.641
6) Інших	134
7) Кооперативних союзів	49

Колиж додамо, що у вище згаданих кооперативах є нині на думку знавця чехословацької кооперації Фр. Модрачка*) ок. 3.400.000 членів то велике значіння кооперативного руху в Чехословаччині очевидне і безсумнівне.

Зі згаданої кількости кооператив більш ніж 4.000 обєднано в Центральному Союзі. Останній є не тільки центральною касою для обєднаних в ньому кооператив, але також Ревізійним Союзом і центром культурної кооперативної роботи та впливовим фактором у царині кооперативної торговлі.

Як центральна каса згаданий Союз має довіря вкладчиків, які вложили (з днем 1. січня 1934 року) до Центрального Союзу ок. 720 міліонів чехословацьких корон. В порівнанні з попереднім роком видно зменшення вкладок на 35 міліонів кч. Одначе слід замітити, що до цієї суми (35 міліонів) входять витрати вкладчиків у 1933 році на купівлю „позички праці", на суму 25 міліонів кч. Таким чином зменшення загальної суми вкладок до Центрального Союзу, в порівнанні з попереднім роком, мусимо признати незначним.

Цікаво, що вкладки, вложені до кредитових кооператив, що є членами Центрального Союзу, досягали на 1. січня ц. р. 2.185 міліонів кч, тобто перевищували тричі вкладки в Центральнім Союзі, а порівнюючи з роком 1929 (початок кризи) було їх навіть на 90 міліонів кч. більше.

Що торкається позичок, виданих кредитовими кооперативами, що обєднані в Центральному Союзі, своїм членам, то на 1. січня 1934 року було їх майже на суму 1.500 міліонів кч. Щож до позичок, що їх видав Центральний Союз своїм членам, то їх сума на 1. січня 1934 року доходила до 449 міліонів кч. Центральний Союз систематично прямує до зменшення відсоткового тягару своїх боржників, що є у тісному звязку з відсотковою стопою, яку платить сам Союз за вкладки. Згідно із законом з року 1932 кредитові установи Чехословаччини не мають права платити за вкладки більше як 4 проц. Це дозволяє членам Центрального Союзу користуватись дешевим кредитом, тому, що Центральний Союз настирливо прямує до того, щоб відсоткова стопа, що її платять за вкладки та побирають за позички, колихалася в межах 1½ проц. Часто-густо трапляється, що це колихання не перевищує ½ проц. Це великий успіх. Велика кооперативна праця.

Щож торкається культурної праці Центрального Союзу, то він видає кілька пресових органів, які не тільки підтримують звязок між Центральним Союзом та його членами, але займаються також загальними питаннями кооперації і сільського господарства. Відтак у тісному звязку з Центральним Союзом є діяльність Високої Кооперативної Школи, що має метою підготовлювати кооперації висококваліфікованих працьовників. У 1933 році покінчило ту школу 26 слухачів.

Ревізійна діяльність Центральнгоо Союзу в 1933 році значна: 25 союзних ревізорів перевело 2.415 ревізій.

Вкінці торговельна діяльність Центрального Союзу ведеться за посередництвом спеціяльно утворених при Центральному Союзі та від нього залежних орґанізацій. До цих останніх відносяться: *„Кооператива"* й *„Аграсоль"*, що торгують хліборобськими продуктами й необхідними в господарстві предметами, а також орґанізації для продажі худоби та молочних продуктів. Усі ті організації в 1933 році продали продуктів на суму біля 875 міліонів кч.

Проф. С. Бородаєвський.

*) Земедельске Дружстевні Лісти, 1934, У. 11.

Совіти мають великі резерви золота.

НЮ ЙОРК, 13. липня (Вл. кор.) — Фінансові круги з Волл Стріт оголошують, що Совітський Союз має несподівано велику кількість золота. Це завдячує він праці двох останніх літ. Коли Совітам удасться випродукувати в цьому році чотири міліони унцій свіжого золота, як це там плянують, тоді Радянщина буде найбогатшою країною золота, отже перевищить Злучені Держави й Канаду. В минулому році Совіти випродукували 2,489.000 унцій золота, отже на 142 відсотки більше, ніж попереднього року. Ці цифри опираються на урядовім звіті, хоч давніше совітський уряд видав більше ніж 500.000.000 рублів на копальняний промисл золота.

Д-р Аменде поїхав до Канади.

НЮ ЙОРК, 13. липня (Вл. кор.) — Д-р Аменде, секретар допомогового комітету для голодуючих у Радянщині, що приїхав сюди з доручення голови комітету, кард. Інніцера з Відня, перебув у Ню Йорку цілий тиждень, а тепер виїхав до Канади, щоб там навязати звязки з охочими допомогти у змаганнях комітету. Головна ціль заходів д-ра Аменде передати американській публиці зрозуміння жахливого положення на Україні і в інших частинах Совітського Союзу. — Коли „Ню Йорк Таймс" з минулої неділі помістив заперечення совітського амбасадора Трояновського про голод на Україні, як це розголосив д-р Аменде своїм комунікатом, то проти цього заперечення вислав д-р Аменде спростування до „Таймсу". Дня 11. липня „Таймс" помістив льояльно лист д-ра Аменде, в якому також сказано, що рятунок для голодних — це не політична акція, як її намагався представити амбасадор Трояновський.

Болгарія ліквидує македонську революційну орґанізацію.

(УП) З Софії подають, що болгарський уряд приступив до повної ліквідації Македонської Революційної Орґанізації (ВМРО). З цього приводу розгорілась у македонських округах Болгарії справжня війна між військом та революціонерами, в якій говорять скоростріли та гармати. Дня 16. 7. арештовано в окрузі Петріч знаного македонського боєвика Зрена Кіра, який стояв на чолі македонського революційного трибуналу. Підчас переслухання мав Зрено Кіро признатися, що за останній рік він виконав з рішення трибуналу 50 каптурових присудів смерти

Московські безбожники святкують 10-ліття свого істнування.

(УП) Москалі вирішили скликати на квітень 1935 р. ювилейний конгрес „Союзу Воюючих Безбожників" з приводу десятиліття істнування цієї організації. В Женеві стало відомим, що центральний комітет цього Союзу випрацював програму конгресу на своєму засіданні 8. 6. 1934. З цього приводу постановлено видати пропамятну книгу Союзу, звіт з його діяльности, серію пропагандивних плякатів і листівок та випустити відповідну пропаґандивну фільму. На конгресі має бути також вирішена справа будови „Всесвітньої Палати Атеїзму". На слідуючому засіданні того комітету має бути обговорене питання заложення інституту для дослідів питань воюючого атеїзму. Все це недвозначно вказує, на те, що московські большевики готовлять нову атаку на релігію.

Політичний тестамент Кемаля Паші.

(УП) Недавно опублікував Кемаль Паша, президент Туреччини, свій політичний тестамент. У цілому краю викликало це різні думки і кожний питається, на що було це робити, коли він ще в силі віку і здоровий. Причини того кроку Кемаля Паші невідомі. За час десятиліття він зумів піднести Туреччину на небувалу висоту та зробити з неї, країни невільників, країну вольних людей. У першій частині тестаменту він взиває всіх берегти того устрою, який він завів і не вертатись до султанату, бо султани все були, є і будуть іграшкою в руках клік, що стоять не під турецьким впливом. Він є за удержанням свободи особи, але остерігає перед розбуялим індивідуалізмом та перед масовістю. Ще більше остерігає він свій нарід перед комунізмом, який, як він каже, проповідує рай, а в кишені носить уже готове пекло. Своїм наступникам він радить ніколи не затягати великих позичок, хоч би в якій біді нарід находився, бо такі позички є першим степенем поневолення нації капіталом. Армія повинна все бути аполітична та слухати уряду, але ніколи не повинна видвигати на престіл президента якогось ґенерала зі свого середовища. В заграничній політиці радить він жити з сусідами у згоді, коли напрямні їх політики згоджуються з напрямними політики Туреччини. Всіх вірних закликає він держатись віри турецького народу. При кінці тестаменту просить він нарід, знищити по його смерти всі його образи і статуї та не ставити йому памятників. Тестамент вказує, що Кемаль Паша є дійсно патріотом турецьким аж до самовідречення. Для себе він нічого не бажає, а лиш добра для турецького народу.

Чеський експорт зброї збільшується.

(УП) З Праги повідомляють, що на основі міжнародньої статистики стверджено, що експорт зброї з Чехії збільшився на 500 проц., а стрілива на 300 проц. Чехія вивезла за перших пять місяців ц. р. більше зброї, як за цілий 1933 рік. А цеж ніщо інше, як новий доказ на те, як замирюється світ при помочі пактів взаємного ненападу та взаємної допомоги

—o—

Закордонна торговля Німеччини.

(УП) Від квітня ц. р. стан німецької заграничної торговлі сильно захитаний, біланс її постійно пасивний. В місяці червні настала була деякого роду поправа, яку німецька преса приняла з великим задоволенням. У порівнанні з травнем імпорт зменшився з 379 на 377 міл. марок. Експорт збільшився у червні в порівнанні з травнем з 377 на 338 міл. марок. Пасивів 39 міл. марок, а в травні було їх 42 міл. марок. Імпорт сирівців зменшився через брак девіз з 240 на 226 міл. марок. Отже виходить, що зменшення пасивів пішло на кошт зменшення привозу сирівців.

—o—

По широкому світі.

— Недалеко Констанци згинуло в летунській катастрофі три особи.

— Мін. Селяма повернув з СССР до Естонії.

— В середу 1. серпня ц. р. приїхав до Москви з офіційною візитою литовський міністр закордонних справ Лозорайтіс.

— Заст. шефа штабу черв. армії Менженінов та шеф штабу летунства Хрипін в розмові з польськими журналістами підкреслили, що польське летунство розвивається у всіх напрямах. Стріча большевицьких летунів з польськими, затіснить приятельські взаємини Польщі з СССР.

— Німецький уряд сконфіскував уже другий раз англійський щоденник „Таймс" за вступну статтю проти Німеччини.

— У Будапешті арештувала поліція кільканадцять комуністів за підготовку манїфестації в дні 1. серпня ц. р.

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта у Львові.

Французько-англійська антанта.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. Віцепремієр Болдвін виголосив велику промову в палаті громад, обговорюючи програму уряду про розбудову військового летунства. З розвитком летунства зникли давні кордони. Тому тепер оборона Англії не кінчиться на скалах Дувру, але пересувається до берегів Рену, який є тепер англійським кордоном. З уваги на теперішнє, міжнародне політичне положення Болдвін домагався від палати громад затвердити програму уряду. Підчас дискусії Черчіль заявив, що Німеччина розбудувала своє військове летунство з нарушенням мирових договорів і далі його розбудовує. Одночасно цивільні літаки так збудовані, щоби кожної хвилини могли бути перебудовані на військові літаки. Розбудову німецького летунства Черчіль вважає найбільшою загрозою для миру. Посли Лейбур Парті зголосили заяву недовіря для уряду, за його політику зброєння, але їхній внесок перепав. За розбудовою летунства голосували 404 посли, а 60 послів проти. Черчіль заявив: Слова Болдвіна, що оборона Англії не кінчиться на скалистих берегах Дувру, тільки над Реном, перейдуть до історії. Політичні кола вважають заяву віцепрезидента Болдвіна відновленням французько-англійської антанти.

Віцепремієр Болдвін виїхав на відпустку. Його буде заступати міністр скарбу Невіль Чемберлен, а не мін. Саймон.

—o—

През. Гінденбурґ тяжко хорий.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. З Нойдек повідомляють, що останньої ночі значно погіршилося здоровля през. Гінденбурґа. Виданий комунікат підкреслює, що з огляду на старечий вік побоювання лікарів за здоровля през. Гінденбурґа оправдані. Тому появлятимуться бюлетини лікарів про стан здоровля. През. Гінденбурґ має 87 років. Від довшого часу президент нездужає на запалення міхура. Стан здоровля вчора настільки поправився і през. Гінденбурґ почувався так добре, що ще вчора приймав звіти про політичне положення. До Нойдек виїхали лікарі-спеціялісти з Берліна.

БЮЛЄТИНИ ПРО НЕДУГУ ПРЕЗИДЕНТА ГІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. В год. 1.15 пополудні появився бюлетин чотирьох лікарів з проф. Зауербрухом про стан здоровля недужого през. Гінденбурґа. Лікарі кажуть, що удари пульсу приспішені, але температура нормальна.

Дальший хід подій в Австрії.

ДВА СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. На розправі за вбивство канцлера Дольфуса доцент д-р Шекей зізнав, що коли би навіть лікарі затамували в пору кров раненому канцлерові, то всеж таки не вдалось би врятувати життя. Военний суд засудив обох підсудних на кару смерти. Коли президент Міклас не помилує засуджених, тоді першого повісять провідника змовників Гольцвебера, а опісля вбивника канцлера Дольфуса Плянету.

ФРАНЦІЯ ДАЄ ВІЛЬНУ РУКУ ІТАЛІЇ.

РИМ, 31. 7. ПАТ. Французький шарже д'афер повідомив державного підсекретаря закордонних справ Сувіча про становище Франції до останніх подій в Австрії. Франція заявляється за вдержанням незалежности Австрії згідно зі заявою трьох великих держав зі 17. лютого ц. р. Тому з вдоволенням привитала енергійні заходи Італії після останніх подій в Австрії.

НЕВТРАЛЬНІСТЬ В. БРИТАНІЇ.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. На вчорашнім засіданні палати громад мін. Саймон обговорив події в Австрії. Міністер згадав, що не знає нічого про якінебудь заходи скликати надзвичайне засідання ради Ліґи Націй для висвітлення австрійських подій. Берлінський уряд не задумує тепер вести ніякої акції в тій справі, одначе слідкує пильно за розвитком подій в Австрії. В лютому ц. р. британський уряд одержав низку документів від австрійського уряду про піддержку Німеччиною противдержавної акції в Австрії. Ці документи передано теж урядам Італії та Франції. Мін. Саймон заявив, що британський уряд не думає вмішуватися до внутрішніх справ якоїнебудь держави. В. Британія признає повне право Австрії застерегтися проти інтервенції до внутрішніх справ.

ЧИСТКА В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Директора поліції Штайнгайзена та комісаря Гоцмана усунули з їх становищ. Оба сидять в арештах за піддержку пропаганди нац.-соціялістів між старшинами поліції.

Президент віденської поліції Зайдель подався до димісії. Керму обняв віцепрезидент поліції Скубль.

У Стирії нагнали з посад усіх учителів, які брали участь у повстанні націонал-соціялістів.

„Райхпост“ повідомляє, що віденська опера перестане виставляти твори Ришарда Штравса тому, що він відмовився диригувати фестивалем у Зальцбурґу.

КОНФІСКАТА МАЄТКІВ І ПРИМУСОВІ РОБОТИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Рада міністрів на надзвичайнім засіданні під проводом канцлера Шушніґа приняла закон, на основі якого повстанців інтернують у концентраційних таборах та вживатимуть їх до примусових робіт. Рада рішила конфіскувати маєтки всім повстанцям. Секретар краєвої оборони та прилюдної безпеки склав звіт, що в цілій Австрії влада опанувала положення і привернула лад. Одночасно рада міністрів доручила ґенеральному прокураторові перевести слідство про події у Відні в дні 25. липня ц. р. з метою оголосити висліди слідства з найменшими подробицями.

ВЕЛИКІ СКЛАДИ ВИБУХОВИХ МАТЕРІЯЛІВ

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. У пятій дільниці Відня влада знайшла в однім ґаражі 60 кг. вибухового матеріялу. В Альковен знайшла поліція пять скринь з 70 кг. екразиту.

УРЯДОВЦІ СОЛІДАРИЗУВАЛИСЯ ЗІ ЗМОВНИКАМИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. „Райхспост“ повідомляє, що зпоміж 130 урядовців, яких арештували змовники в дні 25. липня ц. р. у палаті канцлера, 20 кричали „гайль Гітлер“ на вістку, що утворено новий уряд під проводом посла Рінтелена. Щоденник домагається оголошення прізвищ тих урядовців.

БУВ БЕЗ ПАНЦИРЯ.

Французька преса твердить, що багато державних мужів, які побоюються атентатів, носять панцирі. Гітлер і Мусоліні, коли промовляють прилюдно серед маси народу, мають на собі панцир, що охороняє їм груди й живіт. Панцири зготовлені в Америці зі спеціяльного легкого металю, відпорного на кулі. Канцлер Дольфус мав теж такий панцир, справив собі його разом із Венізельосом. Панцир той врятував був життя Дольфусові, коли то Дертіль стріляв до Дольфуса, як він вийшов був із парляменту. Одна куля поцілила тоді Дольфуса в груди, та лише приплескалася.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

АМЕРИКА
й американці.

Початки відомостей про Америку. — Таємниче слово „Америка“. — Відки пішли українські Колюмби? — Як учили нас ґеоґрафії. — Сварки за Колюмба. — Шастя Веспучія.

Пятьдесятьлітні українці нагадують собі зі своїх дитячих літ, якто таємничо звучало слово „Америка“. Десь-там колись якийсь Колюмб цілими місяцями талапався по солоній воді. Це так остогидло було його морякам, що аж бунтувалися. Нарешті котрийсь там з них закричав з високого гнізда: Земля, земля! Так нагадувалося зі школи. А тут якийсь сміливчак Гринько чи Дмитро вибрались і собі до тієї Америки. Таки наші рідні Колюмби.

Немов перші ластівки з нового світу десь там приходили листи, від наших таки людей з тієї Америки з описами кольонізаційної праці, будови залізниці й заробітків. Чи були дійсно такі листи? Хто їх бачив? Чи було не є це звичайна видумка людей, що люблять жити надією?

Як сьогодні тямлю такі розмови в хаті мого батька. Ніхто не брав їх поважно, тимбільше, що й скупа тоді популярна преса — „Батьківщина“, „Свобода“ й „Русское Слово“ — майже не писали про це, щоби край не опустів...

Але живе життя не знає ніякої гати; розірве її, хочби вона була збудована не знати з чого: з муру, з неправди, з мовчанки, з договорів, законів чи штиків. Один вал розсипається вчасніше, інший пізніше. Число українських відкривачів нового світу з кожним роком зростало. Чутки про Америку поширювалися, доходили навіть у закутини краю — до присілків, де звичайно жило бідне населення. „Сини, уважьнете, письменні, та як дістали якесь письмо до рук, як дістали якує напу, та як підійшли під стару тай пилили, пилиля аж перерубали.

Такими шляхами йшли перекокування молодих про те, що їм місця не ставало. А материнській любсві до синів не встоювалися навіть старі дідугани. Бо, врешті „ця земля не годна кілько народа здержіти тай кількі біді вітримати. Мужик не годен і вона не годна“. Так пояснює причину очайдушности наших піонірів поет мужицької долі, Василь Стефаник. Нужда додавала їм відваги й коли йшли „за світові води“ на землю Колюмба, творити господарську й політичну могутність нової держави й сяк-так забезпечити будучність власній родині.

На землю Колюмба...

Добре пригадую собі, немов би це було сьогодні, як я ломив собі голову, відки в тому новому світі найшлися люди, що їх там застав Колюмб, коли рай був у тому Камертоні в Азії (так мені стояв у памяті Евфрат і Тигр). І ніхто мені ніколи не пояснив цього у школі. Ніхто не сказав, що вчаснішими відкривацями були азіяти, з якими навіть стільки подібности має будова тіла первісних мешканців Америки — індіян.

Ми мали в Бучачі вчителя ґеоґрафії, який безперечно добре знав земський глЬоб. Але він — як мало-що не кожний з давних учителів — мав свою штучку на те, аби доказати, що учень таки менше вміє від нього. Він приказував показати тростинкою без надуми й без розшуків на „сліпих“ пляніґлЬобах Ю Орлінс, Франкфурт, чи якусь Лігніцу. Якщо учень не вмів так скоро вязати думок, що одна з другою не мала нічого спільного та пробував вижидати, щоб видобути потрібне зі своєї памяти, то в тій хвилині почув зпід грубого вуса суворого професора: „Злуж бронь, марш на мейсце, тшеця кляса“. Але догадатися того, що може ті 14-літні діти, які ще не були в университеті, не знають усього „самі з себе“ — не міг наш професор. Не догадувався далеко пізніше й другий учитель ґеоґрафії, у Станиславові, який мало що не кожному учневі додав до його рисунку на таблиці якусь малесеньку, зовсім не суттєву закарлючку й у винагороду для себе проголошував учневі присуд: „картоґрафія пеньць“. Набурене й горде лице вчителя не дозволяло на ніякий запит; а сміливчакові грозила доразова кваліфікація — „ідіота“.

Щастя, що тепер дещо інакше; що кажуть викидати давні всемудрі професорські „нотеси“. Щастя, що тепер уже мають діти в деяких школах таки свої гуртки по ріжним галузям знання, в яких при добрих умовинах можуть сміливо помагати собі усувати всякі свої сумніви. За моїх часів за такі гуртки виганяли зі школи.

Але вернімся до Колюмба. Колись сім грецьких міст сперечалося про те, кому з них належалася слава... за походження Гомера. Тепер сімнацять італійських міст сперечається за походження Колюмба. Інші держави й народи мають також охоту присвоїти собі це імя. Я чув напр. в Америці від поляків, що ще перед Колюмбом був на Лябрадорі, заливі Бафіна й Годзонській вузині якийсь поляк, Ян з Кальна, а більш уступчиві годяться на те, що Ян з Кальна — то саме той Колюмб... І коли сьогодні, по пятьох століттях здавалося вже сяк-так устійнена національність Колюмба, то недавно заповіли два дослідники (перуанець Луїз Уллоа та американський священик Адріян Сенчер (Sancher) що в найближчому часі проголосять зовсім новий родовід того нещасного відкривника.

Справді нещасного. Не можна сказати, що він був перший у новому світі; були там на близько пять століть вчасніше нормани, що застали вже ескімосів та індіян. Були ці нормани в Новій Фундляндії, Новій Шкотії, доходили в околицю теперішнього Нюйорку, а навіть в околиці теперішнього Вашінґтону. Але ці подорожі були зовсім призабулися. Слава відкривника належалася Колюмбові. А всеж нову землю не назвали його імeнем, тільки імeнем подорожника Амеріґо Веспучія (1451—1512), який став популярним за свої описи Америки. В подібних моментах часто рішає про славу — припадок

ЗАВІЩАННЯ КАНЦЛЕРА ДОЛЬФУСА.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. „Ль Інтрансіжав“ повідомляє, що у Відні найшли завіщання канц. Дольфуса, який призначив політичним провідником Австрії мін. Шушніґа, а військовим провідником кн. Штаремберґа.

УСУНУЛИ ЗАСТУПНИКА НАЧАЛЬНОГО РЕДАКТОРА.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. „Ноєс Вінер Журналь“ повідомляє, що усунули заступника начального редактора Набельштока. Поліція інтернувала його під замітом співпраці з німецькими націонал-соціялістами.

Збросння Швеції.

ШТОКГОЛЬМ, 31. 7. ПАТ. З признаних парляментом кредитів уряд призначив на розбудову маринарки 4,950.000 корон. Перебудують один контрторпедовець і два підводні човни та відновлять машини на воєнних кораблях. Крім того 1.065.000 корон уряд призначив на закупно гармат для армії.

„ЗЕМЛЯ ДЛЯ СЕЛЯН — ХЛІБ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.“

„Чистка“ в Педагогічному Інституті.

Районова комісія „чистки“ партії викрила в Педагогічному Інституті в Новомосковську ґрупу „петлюрівців-націоналістів“. Це: секретар партійного комітету Інституту Чуб, управляючий викладовим відділом Соковський, прелеґент історії партії Богомолов, прелеґент ленінізму Іванов. Соковському закинули м. і., що при іспитах завдавав питання: „Яка була земельна програма большевиків у 1917 році?“ а коли студент відповів: „земля для селян“, Соковський додавав: „а хліб для робітників“. Рівночасно вище названі вдавали оборонців ґенеральної лінії партії, крикливо заявляючи, що активно борються проти виявів контреволюційного націоналізму. Всіх виключили з партії.

Нових 5 присудів смерти в СССР

МОСКВА, 31. 7. ПАТ. Суд видав присуд на 11 підсудних за підпал механічних заведень на Уралі. Пять з них суд засудив на розстріл, а шістьох до концентраційних таборів.

—o—

НОВІ РОЗПОРЯДКИ ПРЕЗИДЕНТА

Скасували окружний суд у Сяноці.

ВАРШАВА, 31. 7. ПАТ. Вчора відбулося засідання ради міністрів, на якій принято так. законопроєкти розпорядків президента зі силою закону: Розпорядок про солідарну відповідальність за нарушення податкових приписів; зміну областей апеляційних судів у Львові, Кракові та Любліні; скасування окружного суду в Сяноці і зміну границь окружних судів в Яслі, Перемишлі, Ряшеві, Новім Санчі, Кракові, Вадовицях і Тарнові. Рада міністрів признала міністрові внутрішніх справ 500.000 зол. кредиту на покриття шкід, спричинених повінню.

Кредити на відбудову доріг, мостів і залізничих шляхів рада міністрів ухвалить пізніше. Одночасно рада міністрів покликала віцеміністра скарбу С. Стажинського на президента Варшави, а познанського воєводу Роґера Рачинського на віцеміністра хліборобства і рільних реформ.

—o—

КОНФІСКАТА „ДІЛА“.

Вчорашнє (201) число „Діла“ підпало конфіскаті за два невеличкі місця в замітці „ІЗ СУДОВОЇ САЛІ“. Це вже 30-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

НОВИНКИ

— **Шоби не було непорозуміння** і П. Т. Конзументи були кожночасно інформовані про ціни нашого добірного пастеризованого молока з доставою до дому, будемо від тепер, за ласкавою згодою почитного часопису „Діло“ поміщувати ті ціни у біржевому відділі. Просимо постійно за тим слідкувати та на випадок неточностей вносити реклямації телефонічно, або на письмі, передаючи цю реклямацію в котрійнебудь із наших крамниць.— **Дирекція „Маслосоюзу“.** 76 3 3

— **Вищі студії та емеритура.** Виконуючий розпорядок до емеритального закону постановляє, що державні функціонарі, які стараються, щоби їм зараховували час вищих студій до вислуги, повинні предложити владі потрібні документи. Вимагають посвідки вищого наукового заведення, яка стверджує час відбутих студій від дати іматрикуляції до дати складення кінцевих іспитів. В посвідці повинна бути згадка про те, який є мінімальний приписаний законом час студій у даному науковому заведенні та чи й які відпустки дано петентові підчас студій. Коли службовець покінчив студії після того, як вступив на державну службу, зараховують йому до вислуги лише час студій, які відбув передтим, заки зачав службу.

— **Нова ціна булок.** Від 1. серпня 1934 львівський воєвода заборонив пекарям пекти та продавати булки іншої ваги ніж у штуках вагою 5 і 20 дека. В звязку з цим ціна т. зв. водної булки в детайлічній продажі 4 сот.

— **Посвятили каплицю.** В Язлівці біля Бучача посвятили римо-католицьку каплицю при участи воєводи Марушевського та старости Федоровича.

— **Ріжні вістки.** У Темзі появилися кити; ця вістка належить до англійських сензацій. — У Радянському Союзі мають вибудувати від літа до кінця вересня нових 20 висильних радіових стацій.— Інд. летун Чавля, що кілька днів тому вернувся із Карахі з подорожі довкола світа, десь пропав. — Досі в Америці є 1500 жертв спеки; найбільше вмерло у стейтах Місурі, Ілліноіс та Огайо. — В Єгипті найшли рукопис біблії із II-го віку перед Хр.; листки папірусу передадуть до Британського Музею. — З нагоди 100-ліття уродин американського маляра Вістлера, влаштували у Нюйорку ретроспективну виставу його творів. — У місті Гендерсон (Кентукі, Америка) ограбили якісь сміливі бандити, наслідники Ділінґера, банк, захопивши 37.000 дол. — Поїзд експрес з Парижа до Мадриду переїхав при стації Брівієска (провінція Бурґос) автобус; 6 осіб убитих, три смертельно ранені. — У Відні померла письменниця Тереза Ріє-Андро! — Згорів у тульській губернії рідний дім Достоєвського, де радянський уряд зробив був малий музей.

— **І на літаках є злодії.** З південної Африки перевозили державним англійським літаком „Сильванус“ золото до Геліополіс, щоб звідти передати його далі до Англії. Золото щезло з літака. Поліція займається тепер таким питанням: або золото взагалі не навантажили на літак або його вкрали у дорозі... Допит усіх, що їхали на літаку не дав ніяких вислідів.

— **Є ще такі, що хотять бути шляхтою.** У Торіно відкрили ошуканства одного талановитого молодця, що назвав себе д-р Ахиль Манцоні; у вищих сферах він виробляв шляхотські дипльоми. Він робив довший час знайомости і розпускав делікатно чутки, що має впливи. Дипльоми, які він доставляв це були документи сфабриковані на окремій винайденій ним машині, так, що він не потребував мати ніяких спільників. Стемплі, печатки, підписи, все на цих документах виглядало автентично. Багато ошуканих не подає молодця в суд, щоби себе не осмішити.

— **В Европі їдять більше цукру.** Статистика стверджує, що від 1. вересня 1933 більшість европейських країн зужила більше цукру, ніж минулого року. А саме в Англії, Італії, Бельгії, Голяндії, Швайцарії, Австрії, Польщі та Мадярщині зїли разом 5.610.186 тон цукру, на 161.472 тон більше як минулого року. Зате у Злуч. Державах продажа цукру зменшилась на 4 відсотки. Статистика не пояснює, чи люди вживають більше цукру, коли їм стає гірко, чи заступають його іншими солодощами.

— **Дотепні вояки.** Англійське воєнне і морське міністерство має клопіт зі своїми вояками. Деякі з них, що не люблять служити у війську, найшли спосіб, як можна від служби звільнитись легким способом. Досі був важкий спосіб: вояка звільняв суд або викуп. Тимчасом за останній час виключили з війська кілька вояків за те, що вони занадто живо цікавились політичною літературою комуністичною або фашистівською. Влада рішила, що вояків із такими ідеями не може тримати у своїх рядах. Після цього щораз частіше трапляються випадки, що вояки проявляють демонстраційне зацікавлення комунізмом або фашизмом на те тільки, щоби їх виключили з армії. Влада не знає тепер: які з них справжні небезпечні елементи, а які симулянти.

— **Кельнер диригентом.** Цими днями виступить як диригент славної англійської орхестри „Сера Дан Годфрея Павіліон-Орхестра“ кельнер з льондонського ресторану „Моніко“ Річард Дабсон. Орхестра виконає між іншим теж його перші твори. Його батько був капельмайстром у Суссекс, але не міг дати сина до музичної академії, бо не мав грошей. Син став кельнером, але його музичний талант не давав йому спокою. Один із льондонських визначних диригентів Филип Люіс заохотив його до музичних студій і кельнер добився свого.

— **Полюють на морського змія.** Англійці ще все не покинули надії зловити славного „морського змія“ з Льоч Нес. Вже навіть знайшли на це спосіб: В кількох місцях поперетягали електричні дроти, які, якби потвора їх діткнула, виладувалисьб й обезвладнили морського змія. Одначе власник згаданого озера не згодився на цей плян, бо від тої „сіти“ у короткім часі вигинулиб усі риби.

— **Подорожі причиною подруж.** Дирекція французьких залізниць усім парам, які їдуть до Альжиру відбути свою пошлюбну подорож, признала великі знижки. Одначе не числилася вона із одним явищем, яке тепер виступає у Франції масово: Молоді люди, що дешевим коштом хотять відбути гарну подорож, заключають фіктивні подружжя, а по повороті негайно розводяться. Тема як сотворена до фільми! Тільки у фільмі було би інше закінчення: Підчас подорожі припадає пара собі так до вподоби, що по повороті вже не розлучається.

— **Божевільний на літаку.** На повітряній лінії Київ-Харків притрапилася катастрофа, в якій згинуло одинацять осіб, а лише одна врятувалася. Коли апарат був у повнім леті, нагло один із подорожніх збожеволів. Витягнувши револьвер почав він стріляти, внаслідок чого згинуло трьох пасажирів, а тяжко ранений пільот не міг опанувати машини. Літак упав на землю.

— **Світ у цифрах.** Статистична книга Союзу Народів 1933-34 р. приносить цілий ряд цікавих статистичних дат про людностевий рух у світі. І так у всіх майже краях замітний дальший спадок уродин. Упав рівночасно відсоток умерлих, але цей рух значно повільніший від попереднього. У висліді приріст людности знов зменшився. Найменший є він у Франції — 0.5 на тисячу.

— **Молебні за врожаєм у Радянському Союзі.** У „Таймсі“ у дописі від риського кореспондента читаємо: „Кампанія для щасливих жнив прибрала цього року в СССР незвичайні форми. Селяни в ріжних місцях улаштовують молебні і процесії. На Волзі совітська влада дозволила на такі богослуження і походи священикам. Там, де місцеві уряди забороняють їх, їм показують письменний дозвіл обласного виконавчого комітету. Старці-селяни йдучи у процесії плакали. Із молодих озвалися голоси: „Врешті-решт може бути, що Бог істнує“...

— **Справлення друкарських похибок і пропущень у статті Ф. Колесси „О. Г. Сластьон“. В ч. 188 „Діла“:** замісць „В 1910 р. його іменовано“... має бути „В 1900 р.“ і т. д.; у звороті „бездушного напрямку в Академії“ має бути „бездушного псевдоклясичного напр. в Ак.“ В ч. 189: зам. „спостереження та вдоження“ має бути „спостереження та враження“; зам. „до як молодь ставиться критично“ має бути „до якого молодь“ і т. д.; зам. „Честанівського“ має бути „Честахівського“; зам. „подією Шевченка“ має бути „поезією Шевченка“; зам. „для збирання історичної вірности“ має бути „для збереження істор. вірн.“ **В ч. 190:** зам. „творить неминучий стан“ має бути „неминучий етап“; зам. „Молодином“ має бути „Магадином“. **В ч. 191:** зам. „про кілька кобзарів“, має бути „про кількох кобзарів“; зам. „оспівування дум“ має бути „виспівування дум“; зам. „набивався за тим“ має бути „побивався за тим“. **В ч. 192:** у звороті „звязаний з літературною козацького епоса“ має бути „з літературною історією коз. еп.“; зам. „Знавець козацької справи“ має бути „кобзарської справи“. Заголовки поодиноких уступів у згаданій статті не походять від її автора, тільки від редакції.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

КАТРЯ З КОМАРЯНСЬКИХ БІГУС,

дружина емерит. учит. нар. шк. в Черчу померла дня 21. липня ц. р., принявши Найсв. Тайни, в 46. році життя.

Похорон відбувся 23. липня ц. р. в Рогатині при співучасти дооколичного Впреп. Духовенства, та великого здвигу громадянства всіх верств, головно із місцевостий Черча та Підгороддя.

Впала перелучасна під немилосердними ударами життя. Рідна земля їй пером! 91

Дописи.

СОКАЛЬ.

Концерт солістів. Незвичайно мило провели вечір 1. липня п. р. сокальчани (розуміється, тільки ті, що не пожалували заплатити найвище 1·50 зол. на карту вступу та не налякались дощу) на концерті солістів, що відбувся заходом мішаного співочого Кружка „Рідної Школи“. Почала концерт молода, але багато надійна учениця проф. Марії Сокіл, п. Оксана Бурбеллівна. Неповна рік, що відділював нас від її виступу перед сокальською громадою на академію в честь Лесі Українки, виявив, що може солідна праця і добрий провід. Голос співачки поповнів, заокруглився і набрав нової сили. Ще може не зовсім вирівняний, гора дещо за різка, низи не зовсім опановані, та дотеперішні поступи кажуть надіятися, що не довго вже прийдеться ждати на те, щоб наша співачка стала скінченою артисткою. Співала п. Бурбеллівна, за вийнятком „Фіялки“ Моцарта і „Колисанки“ Брамса самі композиції українських композиторів: Лисенка, Січинського, Вахнянина, Степенка, Степового і Лопатинського. Трудно сказати, що випало найкраще; всі твори були солідно підготовані та гарно відспівані. Все таки було враження, що будучність жде співачку не на естраді, а на сцені. П. інж. Ярослава Фартуха, архітекта і відомого маляра, знаємо теж з виступу на Шевченківському святі. Цим разом чули ми в нього голосову недиспозицію яка відбилась передовсім на горішніх тонах. Все таки, слухаючи його милого барітона, ставало жаль, що такий голос марнується невикористаний і пошкоджений на глухій провінції. Про скрипака п. Юліяна Лупика ученика Варшавської Консерваторії, годі на основі останнього його виступу видати рішучий осуд. Шубертівська симфонія „Пісня без слів“ Чайковського та „Сумна пісня“ Левіна не дали змоги пізнати, як далеко опанував скрипак свій інструмент технічно. Розстроєння наслідком великої горячі скрипка не дозволила оцінити інших його жальорів. Акомпаніювала непрецизно й дискретно (як звичайно), а при цьому невтомно (до всіх 20 точок концерту) п. Галя Карпяківна, уч. проф. Нижанковського. Не можна поминути мовчанкою ще одної справи. Напр. скрипак виконував свої твори теж при акомпаніяменті . . . . . лускання диньок на салі. Не бракло теж і всілякої розмовоньки. Не знати, чи сокальська публика навчилась поводитись як слід на концерті тоді, колиб такі культурні концерти відбувались у Сокалі частіше. **Б. Ч.**

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

СПОРТ.

КОМУНІКАТ

Наколесницького Субреферату Львівщини.

В неділю 5-го серпня п. р. відбудеться на стрийській шосі біг на 1 км. Збірка змагунів в год. 8 (точно) на площі С.-Батька. Старт: год. 8·30. Зголошення змагунів на письмі до У. С. С. день перед змаганням.

ДОПОВНЕННЯ

до комунікату про краєві легкоатлетичні змагання

В доповненні до попереднього комунікату, поміщеного в „Ділі“ з дня 29. VII., подаємо клюбам до відома, що в програмі пропущено біг на 5.000 м.

Ужгород. Гунгарія — Русь 3 : 2.

Очікувані на цілому Закарпатті з великим зацікавленням змагання „Руси“ з будапештенською „Гунґарією“, що має марку одного з найкращих клюбів Европи, відбулися в мин. неділю в Ужгороді і стягнули рекордове число видців. „Русь“ ставила тверде опір свому інтернаціональному противникові й осягнула почесний вислід 2 : 3. Обі голі для „Руси“ стріляв Кобзяр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Рожнів:

2. VIII. Корнєвільські дзвони.
3. VIII. Королева кіна.
4. VIII. Товаріш.
5. VIII. Залізна острога.

З Рожнова іде театр до Снятина.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови“. Прощальний виступ театру „8·30.“

Четвер, 2. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання“. Прощальний виступ театру „8·30“.

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почвірний любко“ (комедія), „Крісс, малайське кохання“.

АТЛЯНТИК: „Фантомас“, „Завойовники“.

ВАНДА: „Блакитна рапсодія“.

КАСІНО: „Зорі Бродвею“, „Дорога до щастя“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Ваніма“ та ревія

МІРАЖ: „Дівчина та міліон“, „Паприка“.

МУЗА: „Вороги подружжя“ „Таємний детектив“.

ПАН: „Прощання з гріхом“, „Люди в готелі“.

ПАЛЯС: „Королева богеми“ (чеська муз. комедія).

ПАСАЖ: „Герой Арізони“ і ревія.

РАЙ: „Томі бой“ „Посередник кохання“ (Бастер Кітон).

СВІТ: „Завіщання д-ра Мабіз“, „Медовий місяць“.

СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання“, ревія.

СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання“ (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фігурки“, „Кохання з перешкодами“.

ХИМЕРА: „Незнайома з телефону“ (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ“ (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 1. серпня 1934.

Відень (506,8) 18·00 Солісти, 19·45 Легка музика, **Братислава** (298,8) 17·50 Пісні словацьких гусярів, **Прага** (470,2) 15·00 Спів, 19·30 Швайцарська музика, **Лягті** (1807) 20·00 Пісеньки, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Атльона** (531) 20·00 Спів, **Берлін** (356,7) 19·20 Нар. пісні, 21·00 Концерт, **Гайльсберг** 21·00 Оп. музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 Фортепян **Штуттгарт** (522,6) 17·45 Пісні, 18·25 Молода поезія, 18·45 Неапольські пісні, **Будапешт** (549,5) 17·00 Пісні в супр. гітари, 19·25 Оп. арії, 13·20 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 11·30 Муз. всячина, 17·10 Камер. концерт, 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт сучасної музики.

Четвер, 2. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 23·00 Концерт, 16·30 Спів, 20·00 Фортепян, **Брно** (325,4) 19·10 Музика для дітей, 19·50 Оп. арії, **Прага** (470,2) 11·05 Сальоновий квартет, **Париж** (1649) 20·00 Вечір пісенькарів, **Атльона** (531) 20·00, 21·15 Спів, **Рига** (514,6) 18·30 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 21·50 Скандинавська музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·55 Нар. пісні ріжних народів, 20·15 Камер. музика, **Кельн** (455,9) 10·10 Спів музика, 19·00 Нар. пісні та танці, **Мінхен** (405,4) 16·00, 20·10 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·05 Мадярська музика, спів, 17·00 Фортепян, 19·35 Концерт оп. орхестри, **Мілано** (368,6) 11·30 Тріо, 13·10 Муз. всячина, 20·45 „Викрадення зі Сераю“ оп. Моцарта, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт солістів (музика, спів), 20·45 Мендельзонів вечір (музика, спів).

Львівське радіо.

Середа, 1. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 10·30 Пром. прем. проф. Л. Козловського 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика з гр. пл., 12·45 Музичні загадки для старших дітей, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт музики Фронта, 14·00 Експортові вісти, 14·05 Збіжева біржа, театр. репертуар, комунікат, 16·00 Отворення спортових гор поляків із закордону, 16·20 Популярний концерт, 17·00 Для дітей: „Нові товариші“, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Книжка та знання, 18·15 Легка музика з гр. пл., 18·45 Про культуру будня, 18·55 Туристичний бюлетен льв. залізн. дирекції, 19·15 Скрипковий ресітал, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Спів (Вал. Енджейовська, Иосиф Зубик) у супр. фортепяну, 20·50 Вечірній денник, 21·02 Фейл. „Болехів“, 21·12 Концерт творів Людомира Ружицького (музика, спів), 22·00 „Ріжними шляхами“ (літературна чвертьгодина). 22·15 Розвязка другого муз. льоґогрифа.

Четвер. 2. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція. 11·57 Сигнал часу. 12·03 Метеорольогічні вістки. 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Для молодших дітей: „Хитрий дрозд“, 13·20 Фрагменти відомих симфоній (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, театр. репертуар, комунікати, 16·00 Концерт, 17·00 Листи та програми, 17·15 „Шехерезада“ весела муз. авдиція. 18·00 „Жолудкові забурення в дітей у літку“, 18·15 Авд. „Приказ“ (Шредера), 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Ідея Пілсудського у Львові, 20·12 Легка та настроєва музика, 20·50 Вечірній денник, 21·02 Світ у рямах (фейл.), 21·12 Популярний концерт (музика, спів), 22·00 Репортаж із фабрики бурштинів у Гдині „Золото Балтику“, 22·15 Танкова музика, 23·05 Поляки із закордону, учасники зізду промовляють до своїх родин.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

Німецькі марки 196·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·00—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—1·00, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·30—34·35 Дукати 82·10—82·80, Корони 36·40—37·00, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 31. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·30	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 2. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Глованького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця двір.	18·75—19·00	20·25—20·50
Пшениця збірна	17·50—17·75	19·00—19·25
Жито одноліде	14·00—14·50	15·75—16·00
Жито збірне	13·75—14·00	15·25—15·50
Ячмінь двір.	15·50—15·75	
Ячмінь на мливо	14·75—15·00	16·00—16·25
Ячмінь пастівний	13·75—14·00	
Овес двір. незам.	14·50—15·00	16·50—17·00
Овес двірський	13·50—14·00	15·50—16·00
Овес збірний	13·00—13·50	15·00—15·50
Вика чорна	15·50—16·00	
Вика сіра	14·50—15·00	
Гречка на мливо	17·50—18·50	
Крупи гречані 50% гр.	35·50—36·50	
Мука пш. I. А.	35·00—35·50	
Мука пш. I. Б.	34·00—34·50	
Мука пш. I. Ц.	31·00—31·50	
Мука пш. I. Д.	30·75—30·50	
Мука пш. II. А.	28·50—29·00	
Мука пш. II. Ц.	27·00—27·50	
Мука пш. II. Д.	25·50—26·00	
Мука пш. II. Е.	24·00—24·50	
Мука пш. II. Ф.	22·00—22·50	
Мука пш. II. Г.	21·00—22·00	
Мука пш. III. А.	16·50—17·00	
Мука пш. III. Б.	15·50—16·00	
Мука пш. разова	19·00—19·50	
Мука житня I. кат. до 55%	23·00—23·50	27·00—27·50
Мука житня I. кат. до 65%	22·50—23·00	25·00—25·50
Мука житня II. к. ситк. до 70%	13·50—14·00	17·50—18·00
Мука житня посл. понад 70%	10·00—10·25	
Мука житня разова		19·50—20·00
Висівки житні		10·00—10·50
Висівки пшен. сер.	10·50—10·75	
Висівки пшен. гр	11·00—11·25	
Висівки пш. міл.	11·00—11·25	
Крупи ячмінні гр.		24·50—25·50
Пшоно		42·00—43·00
Пенпак ч. 10.		23·50—24·50

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ

Артистка Совачева з „Театру ім. І. Тобілевича“ прохає п. В. Блаватького подати свою адресу.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ

Подяка.

Отсим щиро дякуємо Вп. П. Д-рові Мих. Рослякові, адвокатові в Чорткові, за дуже дбайливу, хоча безінтересовну оборону нашого Влодка в політпроцесі.

Заривинці, дня 28. VII. 1934.

Марія, Ольга та Василь Білинські.

Подяка.

Великим горем прибиті по невадійній втраті Мужа і Батька **бл. п. Івана Бабія** директора академічної гімназії у Львові складаємо всім, які в якийнебудь спосіб причинилися до злагіднення нашого болю сердечну подяку.

Передусім дякуємо Преосвященним Кир Никиті і Кир Іванові за відправи Служб Божих, за виголошення прекрасних промов і за величавий похоронний провід. Дякуємо теж о. о. прадатам Куницькому і д-рові Лабі за відправлені молитви і за звеличання похоронного обряду, зокрема д-рові Лабі за прегарні слова над свіжо отвореним гробом.

Дякуємо представникам станиславівської Капітули Впр. о. о. Лободичеві і ректорові Бойчукові за участь у похоронах. Дякуємо Впр. о. Горникевичеві за Службу Божу і сердечну прощальну промову для свого Друга і Директора.

Дякуємо дальше Всч. о. о. о. директорові Залевському, о. ректорові Перідонові, о. Малиновському, о. Готрі, о. Капллерові Галятові, о. Блозовському, о. д-рові Конрадові, о. Дубицькому, о. Застирцеві, о. Яросевичеві, о. Ладі, о. дек. Семкову, о. проф. Шпитковському, о. Туркевичеві, о. Каштанюкові, о. Волковському, о. Назаркові, о. Сеньківському, о. Козіцькому, о. Годунці, о. Трачові, о. Чемеринському і численним отцям за молитви, Служби Божі і участь у похоронах.

Дякуємо також представникам кураторії п. нач. Кестліхові, п. нач. Юссові і п. візитаторові Шедіве за участь у похоронах, зокрема останньому за прощання Покійного від Львівської Кураторії.

Дякуємо учительським зборам головного заведення, філії і представникам гімназій Станиславівської, Перемиської, Бережанської, Яворівської та інших, які прибули віддати останню послугу свому товаришеві. Дякуємо теж проф. Біденькому за гарні слова і піднесення заслуг свого Директора і Товариша. Дякуємо батьківським кружкам українських гімназій а спеціяльно п. Жиневській і інж. Капустякові за виголошені промови над домовиною покійного.

Дякуємо також молоді всіх гімназій які прийшли відпровадити свого Директора, на місце вічного спочинку, а особливо абс. гімназії Биденьові за виголошення теплих слів і запоруки, що зсолишні ученики будуть старатись йти слідами Дорогого Директора.

Сердечну подяку складаємо всім приятелям і знайомим, які чи особисто чи письмово зложили слова співчуття родині.

Також дякуємо всім Товаришам Зброї Покійного, які масово взяли участь у сумнім похороннім обряді. Всім, нехай Всевишній заплатить сторицею!

Львів, дня 30. липня 1934 р.

Ірена Бабій
Орест і Оксана, діти.
Л. і Т. Юрчинські, родичі.
С. і М. Кузики і С. і Н. Поповичі, шваґри і сестри і Рідня.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.